

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 300/2024-40

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátska kancelária JUDr. Daniel Blyšťan s.r.o., Thurzova 3367/6A, Košice, proti postupu Mestského súdu Košice v konaní pôvodne vedenom pod sp. zn. 5T/8/2022 (predtým Okresného súdu Košice I v konaní pôvodne vedenom pod sp. zn. 5T/78/2013), postupu Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 8To/10/2018 a 4To/103/2022 a postupu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 4Tdo/52/2019 takto

r o z h o d o l :

- Postupom Mestského súdu Košice v konaní vedenom pod sp. zn. 5 T 8/2022 (predtým Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 5T/78/2013) **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie **2 000 eur**, ktoré **j e** Mestský súd Košice **p o v i n n ý** vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Mestský súd Košice **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **530,86 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a jeho argumentácia

- Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 20. decembra 2023, čiastočne prijatou na ďalšie konanie uznesením ústavného súdu č. k. II. ÚS 300/2024-12 z 11. júna 2024, domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných

slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5T/8/2022 (predtým okresného súdu v konaní pôvodne vedenom pod sp. zn. 5T/78/2013), postupom krajského súdu vedenom pod sp. zn. 8To/10/2018 a 4To/103/2022 a postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4Tdo/52/2019. Navrhuje uložiť mestskému súdu príkaz konať bez zbytočných prieťahov, priznať primerané finančné zadosťučinenie 25 000 eur a náhradu trov konania.

2. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti uviedol, že trestné stíhanie proti jeho osobe bolo začaté 6. júna 2006 uznesením Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Košiciach ČVS: KRP-79/OEK-KE-2005, ktoré bolo neskôr 29. októbra 2007 uznesením ČVS: KUJP-156/OVEK-2002 rozšírené. Uviedol, že samotné prípravné konanie trvalo 7 rokov. Krajská prokuratúra v Košiciach podala na sťažovateľa obžalobu 5. novembra 2013. Mestský súd (predtým okresný súd) rozsudkom z 31. mája 2017 rozhodol tak, že sťažovateľa oslobodil spod obžaloby. Sťažovateľ poukázal na skutočnosť, že v čase rozhodnutia mestského súdu trestné konanie proti jeho osobe trvalo už celkovo 11 rokov. Odvolanie prokurátora proti rozhodnutiu mestského súdu krajský súd uznesením sp. zn. 8 To 10/2018 z 26. júna 2018 zamietol. Najvyšší súd na dovolanie ministra spravodlivosti Slovenskej republiky rozsudkom sp. zn. 4 Tdo 52/2019 z 8. júna 2021 obe rozhodnutia (v časti týkajúcej sa okrem iných aj sťažovateľa, pozn.) zrušil a vec vrátil na nové konanie a rozhodnutie, pričom sťažovateľ uviedol, že v tom čase už bol trestne stíhaný po celkovú dobu 15 rokov. Mestský súd po vrátení veci dovolacím súdom rozsudkom sp. zn. 5T/8/2022 z 23. mája 2022 sčasti uznal obžalovaných vinnými a v časti ich spod obžaloby oslobodil. Sťažovateľ uviedol, že nie jeho vinou trvalo konanie na mestskom súde viac ako 8 rokov od podania obžaloby a celkové trestné stíhanie proti jeho osobe trvalo už takmer 16 rokov. Proti rozhodnutiu mestského súdu podal odvolanie, ktoré krajský súd rozhodnutím sp. zn. 4To/103/2022 z 19. septembra 2023 zamietol, avšak na odvolanie prokurátora zrušil výrok o uloženom treste, čím trestné konanie sťažovateľa nie je stále právoplatne skončené.

Konanie na mestskom súde je viac ako 10 rokov stále vedené a neukončené. Trestné stíhanie je ako celok vedené už takmer 17 a pol roka a stále nie je právoplatne rozhodnuté. Len prípravné konanie trvalo takmer 7 a pol roka, čo predstavuje samo osebe značný prieťah. Sťažovateľovi samotné trestné konanie mimoriadne vážne zasahuje do základných práv. Sťažovateľ mimoriadne citlivo vníma toto zjavne prieťahmi postihnuté konanie, zažíva strach a pocit márnosti, nevie, aký osud ho čaká. Je nešťastný, nervózny, čo mu bráni v plnej miere sa sústrediť na jeho osobný a rodinný život a veľakrát upadá do depresívnych stavov. Vzhľadom na celkovú dĺžku konania boli podľa jeho názoru porušené jeho označené práva. Vo vzťahu k dĺžke trestného konania poukazuje na konanie o ústavnej sťažnosti proti prieťahom v trestnej veci (sp. zn. I. ÚS 323/2020), v ktorom za 20 rokov prieťahov v trestnom konaní bolo sťažovateľovi priznané odškodnenie 7 500 eur.

II.

Vyjadrenie mestského súdu, krajského súdu, najvyššieho súdu a replika sťažovateľa

II.1. Vyjadrenie mestského súdu:

3. Podľa podpredsedu mestského súdu je ústavná sťažnosť v celom rozsahu neopodstatnená. Pokiaľ ide o skutkovú a právnu zložitost' veci, v predmetnej veci bolo celkom stíhaných šesť páchatel'ov pre osemnásť skutkov majetkovej a prevažne daňovej trestnej činnosti spáchanej sčasti členmi

organizovanej skupiny. V predmetnej veci obžaloba napadla na mestský súd (predtým okresný súd) 5. novembra 2013, pričom už 11. novembra 2013 dal zákonný sudca pokyn na doručenie obžaloby a výzvy podľa § 240 Trestného poriadku a po následnom doručení návrhov na vykonanie dôkazov 5. februára 2014 vydal úpravu na nariadenie prvého termínu hlavného pojednávania na 17. marec 2014, ktoré (pojednávanie) na žiadosť obhajcu bolo odročené na 28. apríl 2014. Až do vyhlásenia prvého oslobodzujúceho rozsudku (31. mája 2017) sa uskutočnilo celkom 22 hlavných pojednávani, z ktorých päť bolo odročených z dôvodu neprítomnosti obžalovaných alebo obhajcov a dve hlavné pojednávania boli odročené pre neprítomnosť prísediacich. Počet hlavných pojednávani, rozsah vykonávania dokazovania na nich, počet obžalovaných a skutkov a ich právna kvalifikácia jednoznačne a bez akýchkoľvek pochybností indikujú, že išlo o skutkovo a právne náročnú vec. Krajský súd ako odvolací súd uznesením sp. zn. 8To/10/2018 z 26. júna 2018 zamietol odvolanie prokurátora, a teda potvrdil oslobodzujúci rozsudok súdu prvej inštancie. Dňa 11. apríla 2019 minister spravodlivosti Slovenskej republiky podal v predmetnej veci dovolanie, ktoré bolo spolu so spisovým materiálom predložené na najvyššom súde 16. augusta 2019. Najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 4Tdo/52/2019 z 8. júna 2021 rozhodol o tom, že bol porušený zákon vo vzťahu k piatim z celkového počtu pôvodne šiestich obžalovaných vrátane sťažovateľa, a podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikázal prvostupňovému súde, aby vec v potrebnom rozsahu znova prerokoval a rozhodol. Predmetná trestná vec bola vrátená okresnému súde z najvyššieho súdu 26. júla 2021, pričom už 29. septembra 2021 predseda senátu vydal pokyn na pripojenie všetkých trestných spisov obžalovaných (okrem zahladených a cudzozemských súdov), a celkom išlo o deväť spisov z rôznych súdov po celej Slovenskej republike. Uvedené obdobie predseda senátu využil na štúdium spisu a oboznámenie sa s rozhodnutiami súdov všetkých stupňov a ich analýzou. Uvedený čas mestský súd považoval za primeraný a nevyhnutne potrebný, čo možno odôvodniť aj časom potrebným na prejednanie veci a rozhodovanie na odvolacom, ako aj dovolacom súde, kde sa spisový materiál nachádzal na dovolacom súde od 23. augusta 2019 do 26. júla 2021 a predtým na odvolacom súde od 29. januára 2018 do 10. septembra 2018 a následne od 4. novembra 2022 do 27. novembra 2022 a naposledy od 6. marca 2024 do 9. júla 2024. Len samotné rozhodnutie dovolacieho súdu má pritom 39 strán a obsahuje právny názor vzťahujúci sa na dve odlišné právne kvalifikácie týkajúce sa šiestich obžalovaných a osemnástich skutkov, pričom dovolanie vo vzťahu k jednému z obžalovaných bolo zamietnuté. Pokynom z 25. februára 2022 predseda senátu nariadil prvý termín hlavného pojednávania na 23. marec 2022, a to z dôvodu, že posledný z vyžiadaných spisov bol doručený súde až 31. januára 2022. Skorší termín hlavného pojednávania aj tak neprichádzal do úvahy s poukazom na opatrenia proti šíreniu nakažlivej choroby, keď sa nariaďovali hlavné pojednávania len pri veciach, ktoré nezniesli odklad. Hlavné pojednávanie bolo 23. marca 2022 (z dôvodu neúčasti a súčasne nevykázania doručenia jedného z obžalovaných, nie sťažovateľa) odročené na 25. apríl 2022, ktoré bolo z rovnakého dôvodu odročené na 23. máj 2022, keď súd meritórne rozhodol vydaním sčasti odsudzujúceho rozsudku a sčasti oslobodzujúceho rozsudku vrátane sťažovateľa. Sťažovateľ sa pritom všetkých troch hlavných pojednávani zúčastnil a musel mať vedomosť o dôvodoch odročenia, resp. že na ostatnom hlavnom pojednávaní súd meritórne rozhodol. Následne bol spis z dôvodu odvolania podaného prokurátorom predložený na odvolací súd 4. novembra 2022, a odvolací súd uznesením z 27. júna 2023 rozhodol o dvoch obžalovaných (nie o sťažovateľovi) a rozsudkom z 19. marca 2023 rozhodol vo vzťahu k dvom obžalovaným vrátane sťažovateľa tak, že zrušil napadnutý rozsudok v oslobodzujúcej časti a vrátil vec súde prvého stupňa, aby ho v potrebnom rozsahu prejednal

a rozhodol. Predmetný spisový materiál bol vrátený prvostupňovému súdu 27. novembra 2023, pričom prvostupňový súd rozhodol rozsudkom z 10. januára 2024 v zmysle intencií právneho názoru odvolacieho súdu, a spis bol na základe odvolania opätovne predložený 6. marca 2024 odvolaciemu súdu, ktorý rozhodol uznesením z 21. mája 2024 tak, že zamietol odvolanie prokurátora.

4. V tomto kontexte bolo pre mestský súd nepochopiteľné, že hoci bola ústavná sťažnosť podaná 20. decembra 2023, teda asi jeden mesiac po tom, čo bola vec naposledy zrušená a vrátená z časti odvolacím súdom, je založená aj na údajnej nečinnosti súdu, pričom o tom, že súd vo veci bez akýchkoľvek prietahov nariadil hlavné pojednávanie na 10. január 2024, na ktorom aj meritórne rozhodol, nie je žiadna zmienka. Mestský súd tiež poukázal na judikatúru ústavného súdu, podľa ktorej sa ústavné sťažnosti podané v čase, keď už nedochádzalo k namietanému porušovaniu práva, odmietajú ako zjavne neopodstatnené, pretože konanie o takej ústavnej sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd v takomto konaní poskytuje.

II.2. Vyjadrenie krajského súdu:

5. K skutkovej a právnej zložitosti veci krajský súd uviedol, že v danom prípade ide o trestné konanie so šiestimi obžalovanými (sťažovateľ a 5 fyzických osôb), proti ktorým bolo vedené trestné stíhanie celkovo v osemnástich skutkoch právne kvalifikovaných ako pokračovací trestný čin sprenevery podľa § 248 ods. 1 a ods. 4 písm. b) ods. 5 Trestného zákona v znení účinnom od 1. októbra 2005 a pokračovací trestný čin skrátenia dane a poistného podľa § 148 ods. 1, ods. 4 písm. a) a ods. 5 Trestného zákona v znení účinnom od 1. októbra 2005 (ďalej len „Trestný zákon“). Z hľadiska skutkovej stránky ide o zložitejšiu vec, spis má aktuálne 6800 strán, čo podstatnou mierou prispelo k dĺžke napadnutého konania.

6. V ďalšej časti krajský súd zrekapituloval úkony v odvolacom konaní. Celková dĺžka konania na krajskom súde vo veci sťažovateľa vedenej pod sp. zn. 8To/10/2018 bola 3 mesiace, pričom konanie bolo skončené oslobodzujúcim rozsudkom. Najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 4Tdo/52/2019 z 8. júna 2021 na podklade dovolania ministra spravodlivosti Slovenskej republiky v neprospech sťažovateľa a piatich spoluobžalovaných rozsudkom rozhodol, že uznesením krajského súdu sp. zn. 8To/10/2018 z 26. júna 2018 a v konaní, ktoré mu predchádzalo, bol porušený zákon v § 319, § 2 ods. 12 a § 285 písm. a) Trestného poriadku v prospech piatich z celkového počtu pôvodne šiestich obžalovaných vrátane sťažovateľa. Napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikázal prvostupňovému súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol. Mestský súd rozsudkom sp. zn. 5T/8/2022 z 23. mája 2022 sťažovateľa a spoluobžalovaného oslobodil podľa § 285 písm. a) Trestného poriadku pre 2 skutky právne kvalifikované ako trestný čin porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku podľa § 255 ods. 1 a ods. 2 písm. b) Trestného zákona, spáchané formou účastníctva podľa § 10 ods. 1 písm. c) Trestného zákona. Druhým výrokom rozsudku, ktorým rozhodol o vine sťažovateľa zo šiestich skutkov pokračovacieho trestného činu skrátenia dane a poistného podľa § 148 ods. 1 ods. 5 Trestného zákona, sťažovateľovi nebol uložený trest, keďže prvostupňový súd podľa § 37 Trestného zákona upustil od uloženia súhrnného trestu podľa § 35 ods. 2 Trestného zákona

s použitím čl. 6 ods. 1 dohovoru vzhľadom na odsúdenie rozsudkom Špeciálneho súdu v Pezinku sp. zn. PK 2T/7/2008 z 21. apríla 2008.

7. Na podklade podaných odvolaní sťažovateľa a jednotlivých procesných strán bol trestný spis pod sp. zn. 4 To/103/2022 4. novembra 2022 predložený krajskému súdu na rozhodnutie. Na neverejnom zasadnutí konanom 27. júna 2023 krajský súd uznesením sp. zn. 4To/103/2022 zrušil napadnutý rozsudok v oslobodzujúcej časti vo vzťahu k spoluobžalovanému a trestné stíhanie z dôvodu premlčania trestného stíhania zastavil. Druhým výrokom zrušil napadnutý rozsudok prvostupňového súdu v odsudzujúcej časti vo vzťahu k dvom spoluobžalovaným a ich trestné stíhanie zastavil, pretože tak ustanovuje medzinárodná zmluva. Uznesenie krajského súdu sp. zn. 4To/103/2022 bolo vypracované a elektronicky podpísané 9. augusta 2023. Obžalovaným bolo doručené 14. a 16. augusta 2023. Obhajcom obžalovaných a Krajskej prokuratúre v Košiciach bolo uznesenie doručené 14. augusta 2023.

8. Dôvody odvolania sťažovateľa proti odsudzujúcej časti rozsudku okresného súdu sp. zn. 5 T/8/2022 z 23. mája 2022 boli doručené krajskému súdu 8. septembra 2023 a tieto 13. septembra 2023 boli zaslané krajskej prokuratúre. Následne krajský súd na verejnom zasadnutí konanom 19. septembra 2023 rozsudkom sp. zn. 4To/103/2023 zrušil napadnutý rozsudok v jeho oslobodzujúcej časti týkajúcej sa aj sťažovateľa a vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu v jeho odsudzujúcej časti vo vzťahu k sťažovateľovi a dvom spoluobžalovaným, ktorým uložil podmienené tresty odňatia slobody. Trestnú vec sťažovateľa a jedného spoluobžalovaného v rozsahu zrušenia vrátil prvostupňovému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol, súčasne podľa § 319 Trestného poriadku zamietol odvolanie sťažovateľa. Dňa 21. septembra 2023 obhajca sťažovateľa požiadal o zaslanie kópie zápisnice z verejného zasadnutia a 25. septembra 2023 doručil krajskému súdu vypovedanie plnej moci sťažovateľovi. Na základe žiadosti predsedu senátu bolo vyhovené jeho žiadosti o predĺženie lehoty na vypracovanie rozsudku a 27. novembra 2023 bol rozsudok krajského súdu sp. zn. 4To/103/2023 z 19. septembra 2023 vyhotovený a podpísaný.

9. Doručovanie vypracovaného rozsudku krajského súdu nebolo v jeho kompetencii. Celková dĺžka konania na krajskom súde vo veci sťažovateľa vedenej pod sp. zn. 4To/103/2022 bola 1 rok a 13 dní. V tejto súvislosti krajský súd poukázal na značný rozsah spisového materiálu, ktorý už tom čase mal vyše 6650 strán, a na rozsiahle a podrobné odôvodnenie rozsudku krajského súdu, v ktorom vyčerpávajúcim spôsobom dôkladne rozviedol právny názor vyplývajúci nielen z rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 4Tdo/52/2019 z 8. júna 2021, ale podrobne poukázal na dôkaznú situáciu v predmetnej trestnej veci a vyslovil právny názor vo vzťahu k právnej kvalifikácii konania sťažovateľa a spoluobžalovaného. V závere podania skonštatoval, že vec sťažovateľa bola právoplatne skončená uznesením krajského súdu 2. júla 2024, keďže krajský súd zamietol odvolanie prokurátora proti rozsudku mestského súdu z 10. januára 2024 ako nedôvodné.

II.3. Vyjadrenie najvyššieho súdu:

10. Najvyšší súd považuje sťažnosť podanú sťažovateľom za neopodstatnenú. K námietkam sťažovateľa uviedol, že z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) možno vyvodiť, že pod ochranu čl. 6 ods. 1 dohovoru nespadá konanie o mimoriadnych opravných prostriedkoch, za ktoré treba bezpochyby považovať aj konanie o dovolaní (primerane rozhodnutia

ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 382/09, I. ÚS 5/02, IV. ÚS 100/2023, rozhodnutie EŠLP vo veci A. B. v. Slovenská republika, rozsudok zo 4. 3. 2003 a v ňom odkaz na ďalšiu judikatúru), pretože rozhodnutia o dovolaní priamo nesúvisia s rozhodnutím o právach a záväzkoch občianskoprávneho charakteru alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti adresátom práv podľa tohto ustanovenia dohovoru. Článok 6 ods. 1 Dohovoru totiž neobsahuje právo na revíziu súdneho konania [primerane rozhodnutie EŠLP vo veci Callaghan c. Spojené kráľovstvo z 9. 5. 1985, Décisions et rapports, č. 60 (rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 403/09)].

11. Najvyšší súd upriamil pozornosť na skutočnosť, že právna neistota sťažovateľa bola už odstránená uznesením krajského súdu sp. zn. 8To/10/2018 z 26. júna 2018, pričom dovolacie konanie ako konanie o mimoriadnom opravnom prostriedku predstavuje v tomto ohľade určitú nadstavbu.

12. K právnej a skutkovej zložitosti najvyšší súd uviedol, že dotknutá trestná vec mu bola predložená 23. augusta 2019 s tým, že jej predmetom bolo rozhodnutie o dovolaní ministra spravodlivosti podané aj z dôvodov uvedených v § 371 ods. 3 Trestného poriadku, teda preto, že právoplatné rozhodnutie krajského súdu vychádza zo skutkového stavu, ktorý bol na základe vykonaných dôkazov v podstatných okolnostiach nesprávne zistený, čo znamená, že dovolací súd bol povinný svoj prieskum zamerať nie „len“ na právne otázky, ako je tomu v prípade dovolaní podaných z dôvodov podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, ale aj otázky skutkové, teda či skutkové okolnosti boli správne zistené. Spis mal v tom čase približne 6 000 strán, 15 zväzkov, pričom stranám boli najvyšším súdom doručované dovolanie na vyjadrenie a na vedomie vzájomne ich vyjadrenia. Termín verejného zasadnutia bol nariadený na 20. apríl 2021, avšak z dôvodu žiadosti spoluobvineného bol zrušený a nový termín bol nariadený na 8. jún 2021, keď bolo o dovolaní ministra spravodlivosti aj rozhodnuté. V závere najvyšší súd uviedol, že doba rozhodovania na dovolacom súde je ústavne udržateľná.

II.4. Replika sťažovateľa:

13. K vyjadreniu mestského súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu sa sťažovateľ v poskytnutej lehote nevyjadril.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

III.1. K porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru mestským súdom (predtým okresným súdom):

14. Súdne konanie je potrebné viesť rýchlo, účelne a bez prierahov. Základnou povinnosťou súdu je zabezpečiť taký procesný postup v každom súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie (I. ÚS 96/2019). Nielen nečinnosť, ale aj nesústredená a neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov (napr. I. ÚS 376/06, III. ÚS 90/07). Mestský súd v rozsahu svojej právomoci nesie zodpovednosť aj za zabezpečenie efektívneho postupu, aby smeroval k odstráneniu

právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ nachádzal v predmetnej veci počas konania na prvom stupni, ale aj v čase, keď mestský súd pripravoval vec na predloženie inštančne nadriadeným súdom a po vrátení spisu z nich.

15. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje v rámci okolností konkrétneho prípadu tri základné kritériá, ktorými sú 1. právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, 2. správanie účastníka súdneho konania a 3. postup samotného súdu. V rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07).

16. Vo vzťahu k prvému kritériu ústavný súd zistil, že predmetom napadnutého trestného konania je rozhodovanie o obžalobe z 18 skutkov obžalovaného, ako aj ďalších 5 spoluobvinených. Vzhľadom na právnu kvalifikáciu ide o štandardnú agendu súdov. V konkrétnostiach tohto prípadu po právnej stránke ústavný súd nezaznamenal prvok zložitosti. Po skutkovej stránke ústavný súd zistil prvky zložitosti z dôvodu počtu obžalovaných a stíhaných skutkov. S tým je spojené väčšie množstvo dôkazných prostriedkov a potreba zabezpečiť účasť viacerých osôb súčasne. Prokurátor v podanej obžalobe navrhol vypočúť 6 poškodených, 5 svedkov, 2 znalkyne, zvyšné výpovede (21) a listiny (71 položiek) žiadal prečítať. Po vrátení veci z dovolacieho súdu sa zložitost' veci čiastočne zmenšila vzhľadom na rozsudok o oslobodení obžalovaného [REDAKOVANÉ] spod obžaloby (právoplatný v júni 2018).

17. Pokiaľ ide o kritérium správanie sťažovateľa, ústavný súd podľa obsahu súdneho spisu konštatuje, že vo vzťahu k mestskému súdu nespôsobil žiadne výrazné predĺženie konania. Sťažovateľ bol v celom konaní riadne zastúpený obhajcom a dodržiaval súdom určené lehoty. Zúčastňoval sa hlavného pojednávania, resp. svoju neúčasť ospravedlňoval a súhlasil s jeho vykonaním v jeho neprítomnosti. V spise sa nenachádza žiaden dôkaz o tom, že by žiadal súd o urýchlenie napadnutého konania, čo však nemôže ospravedlniť nečinnosť či neefektívny postup súdu.

18. V súvislosti s hodnotením samotného postupu všeobecného súdu ústavný súd poukazuje na obsah súdneho spisu, ktorý v zásade potvrdzuje priebeh konania opísaný sťažovateľom a doplnený mestským súdom, krajským súdom a napokon aj najvyšším súdom. Účastníci sa (okrem drobných nezrovnalostí) na popise napadnutého konania zhodli. Ústavný súd preto vychádzal z priebehu konania ako z nespornej skutočnosti bez potreby detailnejšieho reprodukovania úkonov.

19. V posudzovanom prípade možno primeranosť dĺžky konania v súvislosti s porušením označených práv postupom mestského súdu posudzovať vzhľadom na viazanosť návrhom [§ 45 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)] od doručenia obžaloby mestskému súdu 5. novembra 2013. Na úvod ústavný súd konštatuje, že od tohto momentu do podania ústavnej sťažnosti uplynulo viac ako 10 rokov, pričom nie celú dĺžku konania možno pripísať mestskému súdu, keďže spis sa na rozhodnutie o opravných prostriedkoch nachádzal aj na iných súdoch. Prvýkrát rozhodol mestský súd rozsudkom 31. mája 2017, druhýkrát 23. mája 2022 a tretíkrát 10. januára 2024 (už po podaní ústavnej sťažnosti sťažovateľom, pozn.). Doterajšie obdobie rozhodovania a súvisiaceho postupu mestského súdu ústavný súd považuje za neprimerané

na odstránenie právnej neistoty sťažovateľa. Prvý rozsudok bol vydaný po tri a pol roku od podania obžaloby a druhý po viac ako osem a pol roku vedenia konania na súdoch, posledný rozsudok mestský súd vydal po viac ako desiatich rokoch.

20. Ústavný súd obvykle zohľadňuje skutočnosť, že v období, keď je vec predložená odvolaciemu súdu (resp. dovolaciemu súdu) na rozhodnutie, nie je možné od konajúceho súdu vyžadovať, aby vykonával ďalšie úkony, a toto obdobie nemožno v zásade pričítať súdu prvého stupňa. Všeobecný súd však nesie zodpovednosť za skutkový a právny základ svojho rozhodnutia. Prípadné nedostatky sú napravitel'né v ďalšom postupe využitím riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak v priebehu konania dochádza (dokonca k opakovanému) zrušovaniu rozhodnutí v opravných konaniach, v závislosti od dôvodu zrušenia rozhodnutia to môže viesť k pričítaniu aj obdobia rozhodovacej činnosti súdov opravných inšancií na ťarchu súdu nižšieho stupňa. V prerokovávanej veci je toto konštatovanie namieste vo vzťahu k postupu mestského súdu (aj krajského súdu, pozn.), ktoré vydali rozsudok z 31. mája 2017 a uznesenie z 26. júna 2018, ktoré boli neskôr čiastočne zrušené najvyšším súdom. Ďalšie rozhodnutie mestského súdu z 23. mája 2022 (po vrátení veci dovolacím súdom, proti ktorému sťažovateľ aj prokurátor podali odvolanie) bolo 19. septembra 2023 na verejnom zasadnutí krajským súdom zrušené a vec bola opätovne vrátená mestskému súdu na ďalšie konanie (mestský súd následne meritórne rozhodol 10. januára 2024, pozn.). Uvedené len podporuje myšlienku nesústredeného a neefektívneho konania a mení celkovo náhľad aj na efektivitu konania na mestskom súde po vrátení veci z dovolacieho súdu.

21. Sťažovateľ v odôvodnení ústavnej sťažnosti neuvádza žiadne bližšie okolnosti týkajúce sa priebehu napadnutého konania na mestskom súde. Namieta celkovú dĺžku konania vrátane prípravného konania. Mestskému súdu vyčíta, že v konečnom dôsledku bol jeho prvý rozsudok zrušený dovolacím súdom, a neskôr aj druhý rozsudok bol vrátený krajským súdom na opätovné rozhodnutie. Túto okolnosť potvrdenú aj obsahom zapožičaného spisu ústavný súd považuje aj vzhľadom na v rozsudku dovolacieho súdu uvedené nedostatky vzťahujúce sa na činnosť primárne mestského súdu za dostatočnú na vyvodenie záveru o neprimeranosti dĺžky napadnutého konania z pohľadu označeného základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov. Možno prisvedčiť obrane mestského súdu, že vzhľadom na zložitost' veci a počet obžalovaných malo uskutočňovanie hlavných pojednávaní (viac ako 22) určitú dynamiku, ktorú možno považovať za primeranú, nespôsobujúcu nečinnosť, ktoré by sa výslovne podpísali pod uvedenú celkovú dĺžku súdneho konania. Napriek tomu však v postupe mestského súdu možno vzhliadnuť nedostatky, ktoré prispeli k neefektivite konania, a to najmä nedostatočné urgovanie vyžiadanych spisov, obdobie piatich mesiacov na predloženie odvolaní proti rozsudku z mája 2022 na rozhodnutie odvolaciemu súdu a viac ako päťmesačné obdobie, ktoré predchádzalo predloženiu spisu na najvyššom súde.

22. Mestský súd v závere svojho vyjadrenia uviedol, že bezprostredne po podanej ústavnej sťažnosti aj nariadil termín pojednávania na 10. január 2024, keď aj meritórne rozhodol a, poukazujúc na rozhodovaciu činnosť ústavného súdu, vyvodil záver o možnosti odmietnuť podanú ústavnú sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú, pretože konanie o takej ústavnej sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov. Tu ústavný súd konštatuje, že ústavná sťažnosť sťažovateľa bola podaná v čase, keď ešte meritórne rozhodnuté nebolo, a ústavný súd vychádza zo stavu veci v čase podania ústavnej sťažnosti.

23. Už uvedené skutočnosti postačujú na vyvodenie konečného záveru, že mestský súd (a predtým okresný súd) svojím postupom v napadnutom konaní nesmeroval efektívne k rýchlemu odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľa a prispel k dĺžke napadnutého konania v takom rozsahu, že došlo k porušeniu práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Preto ústavný súd vyslovil, že tieto práva sťažovateľa namietaným postupom všeobecného súdu porušené boli (bod 1 výroku nálezu).

III.2. K porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru krajským súdom:

24. Sťažovateľ obmedzuje odôvodnenie ústavnej sťažnosti len na potrebu posúdenia trestného konania ako celku, avšak konkrétne porušenie jeho práva (najmä v akej časti nečinnosti, nesústreďenosti alebo nehospodárnosti konania vidí toto porušenie) vo vzťahu ku konaniu krajského súdu absentuje. Z vyjadrenia krajského súdu (objektivizovaného predloženým spisom) vyplýva, že po rozhodnutí mestským súdom (31. mája 2017) bola vec predložená krajskému súdu 29. januára 2018, ktorý na verejnom zasadnutí konanom 26. júna 2018 uznesením sp. zn. 8To/10/2018 odvolanie prokurátora zamietol. Na základe žiadosti predsedu senátu bola lehota na vypracovanie uznesenia krajského súdu predĺžená do 10. septembra 2018. Celková dĺžka konania na krajskom súde vo veci sťažovateľa vedenej pod sp. zn. 8To/10/2018 bola 7 mesiacov a 12 dní, pričom konanie bolo skončené oslobodzujúcim rozsudkom. Najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 4Tdo/52/2019 z 8. júna 2021 na základe dovolania ministra spravodlivosti Slovenskej republiky v neprospech sťažovateľa a piatich spoluobžalovaných rozsudkom rozhodol, že uznesením krajského súdu sp. zn. 8To/10/2018 z 26. júna 2018 a konaním, ktoré mu predchádzalo, bol porušený zákon, napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikázal prvostupňovému súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol. Druhý rozsudok mestského súdu (sp. zn. 5T/8/2022 z 23. mája 2022) bol napadnutý odvolaním aj samotným sťažovateľom. Vec bola predložená krajskému súdu 4. novembra 2022. Vo vzťahu k sťažovateľovi krajský súd rozhodol rozsudkom z 19. septembra 2023. Celková dĺžka konania na krajskom súde bola 1 rok a 13 dní. Tu však ústavný súd upriamuje pozornosť aj na konanie sťažovateľa, ktorý svoje blanketné odvolanie z 26. mája 2022 doplnil o odôvodnenie až na výzvu súdu 25. júla 2022, ktoré ešte následne doplnil až 8. septembra 2022. Krajský súd tak ani nemal možnosť o podanom odvolaní sťažovateľa rozhodnúť v skoršom termíne.

25. Pre úplnosť kontextu prejednávanej veci a v spojení s argumentom sťažovateľa o potrebe posudzovania trestného konania ako celku ústavný súd rezultuje, že hoci obsah základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je obdobný do tej miery, že ich porušenie ústavný súd posudzuje spoločne, perspektíva ústavného súdu vo vzťahu k jednotlivým štátnym orgánom je predsa len odlišná ako v prípade ESĽP. Európsky súd pre ľudské práva posudzuje namietané porušenie práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vo vzťahu k Slovenskej republike ako členskému štátu Rady Európy, kým ústavný súd ako vnútroštátny ľudskoprávny súd posudzuje potenciálne porušenie základných práv sťažovateľov vo vzťahu k jednotlivým orgánom verejnej moci (m. m. I. ÚS 390/2019, I. ÚS 511/2020), proti ktorým ústavná sťažnosť smeruje. Nemožno preto konštatovať, že by ústavný súd pri posudzovaní namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov v každom konaní automaticky sčítal dĺžku

konania pred viacerými inštanciami štátnych orgánov a túto následne hodnotil bez ohľadu na okolnosti prípadu (I. ÚS 299/2021, I. ÚS 172/2022).

26. Po zhodnotení dĺžky a postupu krajského súdu ústavný súd nevezhliadol dôvody, pre ktoré by bolo možné konštatovať porušenie práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Preto v tejto časti ústavnej sťažnosti sťažovateľa nevyhovelo (bod 4 výroku nálezu).

III.3. K porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru najvyšším súdom:

27. Aj vo vzťahu ku konaniu najvyššieho súdu ústavný súd uvádza, že sťažovateľ ním vnímané porušenie jeho práv relevantne neodôvodnil. Konštatuje, že samotná právna neistota sťažovateľa bola odstránená uznesením krajského súdu sp. zn. 8To/10/2018 z 26. júna 2018, a preto dovolacie konanie a jeho samotná dĺžka nie sú spôsobilé zasiahnuť do právnej istoty účastníka do takej miery, aby bola posudzovaná rovnako ako v prípade konania mestského či krajského súdu. Z predloženého spisu bolo zistené, že vec bola najvyššiemu súdu predložená 23. augusta 2019. O dovolaní bolo rozhodnuté 8. júna 2021. Celkovú dĺžku konania na najvyššom súde (rok, 9 mesiacov a 14 dní) ústavný súd nepovažuje za optimálnu. Pri posudzovaní postupu najvyššieho súdu však vzal do úvahy všeobecne známu skutočnosť, že mimoriadne opatrenia proti šíreniu ochorenia COVID-19 ovplyvnili aj riadnu činnosť súdov od marca roku 2020. Väčšia časť napadnutého konania pred najvyšším súdom prebiehala práve v čase protipandemických opatrení.

28. Vzhľadom na uvedené a celkové zhodnotenie dĺžky konania a celkového postupu najvyššieho súdu ústavný súd nevezhliadol dôvody, pre ktoré by najvyšší súd prispel k celkovej neúmernej dĺžke trestnej veci sťažovateľa v rozsahu umožňujúcom vyslovenie porušenia jeho uplatnených práv (bod 4 výroku nálezu).

IV.

Príkaz vo veci konať a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

29. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal.

30. Ústavný súd v nadväznosti na zistenie, že v čase vydania tohto nálezu je vec právoplatne skončená (mestský súd rozhodol 10. januára 2024 a následne krajský súd 21. mája 2024 potvrdil rozhodnutie mestského súdu), nevyslovil príkaz mestskému súdu konať vo veci bez zbytočných prieťahov.

31. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

32. Sťažovateľ sa v ústavnej sťažnosti domáha priznania finančného zadosťučinenia v sume 25 000 eur, čo odôvodnil možnosťou uloženia nepodmienečného trestu, strachom, pocitom márnosti, neistotou osudu, depresívnymi stavmi a pocitom nešťastia, čo mu zabraňuje sústrediť sa na svoj osobný život.

33. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Pri určení výšky primeraného zadosťučinenia ústavný súd zohľadnil svoju judikatúru a zásadu spravodlivosti, ako aj skutočnosť, že sťažovateľ mohol dôvodne pociťovať právnu neistotu spôsobenú neúčinným postupom mestského súdu (pôvodne okresného súdu). Do úvahy zobral tiež celkovú dĺžku konania, postoj a správanie sťažovateľa v súdnom konaní a zložitosť veci. Zohľadnené bolo aj zavinenie mestského súdu vo vzťahu k možnostiam urýchliť konanie, ako aj reflektovanie dĺžky prípravného konania v rozhodnutí o treste. Ústavný súd takto dospel k záveru, že primeraným finančným zadosťučinením v tejto veci je 2 000 eur (bod 2 výroku nálezu). Vo zvyšnej časti návrhu na priznanie finančného zadosťučinenia nevyhovел (bod 4 výroku nálezu).

V.

Trovy konania

34. Ústavný súd priznal sťažovateľovi nárok na náhradu trov konania (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) v celkovej sume 530,86 eur (bod 3 výroku nálezu). Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby (§ 11 ods. 3 vyhlášky) uskutočnený v roku 2023 je 208,67 eur a hodnota režijného paušálu je vo výške 12,52 eur (§ 16 ods. 3 vyhlášky). Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2023 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu). Právny zástupca sťažovateľa je subjektom registrovaným pre daň z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“) ako jej platiteľ, preto bola výsledná suma zvýšená o príslušnú sadzbu DPH.

35. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je mestský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. decembra 2024

Peter Molnár
predseda senátu